

7. Knežek (Lukas II. 3 b.) Prinzenapfel. Podoba ima spremenljivo; navadno mu je podolga; včasih pa tudi široka in visoka. Barva je na drevesu svitla, rumenkasto-zelena; kedar sad dozori je tudi lepo blede-rumen, kakor citrone. Prostoviseči sad je na prisolnčni strani karmezinarasto-rudeč in progast; na odsolnčni strani je pa le slabo narisano. Knežek zori meseca septembra in oktobra in se ravna po legi in kraju, ter po razmerah trpi do februarja, navadno pa do Božiča. Zavoljo njeznega sladkovinskega dišavnega okusa je sad cenljiv za na mizo in za gospodarstvo. Drevo raste v vsakej zemlji, tudi v menj pristojnih legah, krepko in hitro; pozneje na zemljo viseče veje so zaporedno z obilnim sadjem obložene; vendar se svetuje omenjeno drevesce tamkaj saditi, kjer mu nevihte ne morejo preveč škodovati.

Juri Žmavec.

M. Dober klej (kit) za lito železo. Dostikrat se primeri, da peči iz litega železa, plošče na železnih ognjiščih, železne dverice na pečeh itd., če so zelo vroče in če se slučajno po kateri koli nerednosti z mrzlo vodo poskropé ali polijejo, razpočijo. Tako počenj deli litega železa se dajo lahko in brez posebnih stroškov zopet trpežno sklejiti, ako se vzame železo v prašek stolčeno, ali pa železni opilki, kakoršnih je v vsaki materialni stacuni za male denarje dobiti, in se potem z močnim v vodi raztopljenim vodenim steklom (Wasserglas) v precej gosto testo pomešajo. Z tem testom se razpokline pomažejo. Če se razpokari deli morejo narazen vzeti, je še lažje delo. Razpokani robovi se z ovim testom dobro pomažejo in zopet steknejo. Razpoki so potem komaj poznati in kolikor bolj se razvročijo, toliko trdnješe se sprimejo in držé.

Krompirjevi kukec (Coloradekäfer, Doryphora decemlineata) se je prikazal tudi že v Evropi, kakor naznanja nemški poslanec c. kr. vladi. Gotovo se je preselil iz Amerike v Evropo na ameriških barkah z blagom, posebno pri prevažanju kuruze, kakor sporoča župan Bremenski. Od druge strani se tudi sliši, da je na mnogih posestvih na Švedskem ta mrčes pokončal ves krompirjev pridelek, ter veliko škodo napravil. Vlada zatoraj ponavlja strogo izvrševanje ukaza od 25. aprila 1875 gledé prepeljavanja krompirja iz Amerike. Sl. ministerstvo kmetijstva je naznanilo to c. k. kmet. družbam, in zaukazalo, da hitro naznanijo, ako bi se kaj takega kje opazilo.

Prodaja sadja z imenom. C. k. sadjo in vinorejska šola v Klosterneuburgu je upeljala prodajo sadja v Beču pri trgovcu za sadje Fr. Pokornyju tako, da bodo vedno vsa plemena sadja, katera se na Dunajskih vrtilih in v okolici nahajajo, razporežena z imenom. Kupcu bo na taki način mogoče spoznavati sadje po imenu, in se sezna-

niti z najzlahtnejšimi francoskimi in belgiškimi sadnimi plemení. Kdor bo hotel eno ali drugo pleme nasaditi si v svojem vrtu, dobil bo drevesce v Klosterneuburgu. To je res hvalevredna naprava!

Da se grozdje dolgo časa frišno ohrani rabijo na posestvu Rothšildovem na Francoskem sledeči način: V temni prozračni sobi napravljene so iz desk police. Na teh policah so za vrat obešene steklenice, katere so napolnjene z vodo. Grozd se odreže z nekoliko lesom in se vtakne v steklenice, kjer dolgo časa frišen ostane.

Sejmovi na Štajerskem 17. okt. v Pristovi; 18. okt. v Vojniku, v Mozirju, v Trbovljah; 19. okt. v Vidmu; 21. okt. v Celju, v Sevnici, pri sv. Petru pod sv. gorami.

Sejmovi na Koroškem. 18. okt. v Logavi, v Milstadtu; 21. okt. v Kotaričah; 23. okt. v Celoven, v Zabrdeah, v Gmündu, v Terbižu; 24. okt. v Lesniku; 28. okt. v Grebenju pri Weitersfeldu, v Brežah, pri št. Lenartu, v Sachsenburgu, v Kapli, pri sv. Mohorju; 30. okt. v Feldu.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Popravek oziroma preklic zastran Seidla.) Pred 7 leti je Seidl prevzel po smrti rajnega Pipuša vsa pisma in rekel, da bo vse vredil, vendar v 7 letih reda ni popolnem našel. Na vinograd v Gajbergu je vzel rajni Pipuš 1300 gld., obresti je plačeval Seidl in Pipuševa vdova mu je dajala kolje in denarje. Tukaj je v mojem dopisu v 41. številu „Slov. Gosp.“ bila pomota, ki se naj po sledečem poravnava. Pred 3 leti mu je dala 300 gld. naj bi od kapitala hranilnici 300 odplačal, pa Seidl je tiste 300 gld. pridržal in njih je letos v spomladi položil v hranilnico ter jej bukvé izročil in tudi obresti od 3 let po 6 %. Vendar sedaj Seidl nima ničesar zraven, ker je vse dr. Kocmutu izročila. V dopisu omenjene 3 gld. za cesarjevo podobo je dala Klamferea in Seidl še je g. Lopiča, učitelja pri sv. Križu, prašal, ali se dobi za 3 gld. cesarjeva podoba? Ker sem sedaj resnico natančno zvedel, popravim in prekličem, kar je bilo v mojem zadnjem dopisu krivega ali žaljivega. Križančan.

Iz Kostivnice. (Srenjski berič — svoje glavnež in nerednež. Kakor po drugod je tudi pri nas navada, da se ob času cerkvenih žegnovanj strelja. Streljanje pri takošnih priložnostih služi k povzdigi cerkvene slovesnosti; toda streljati se mora na varnem mestu, kder se nikomur kaka škoda ne godi. To že otroci vedo. Pri nas je drugače. Tukaj se je že zdavnej prostor za streljanje dober streljaj od cerkve proč po tistih ljudeh odločil, ki so po cesarskih postavah za cerkev in prostor okoli cerkve odgovorni. Naš srenjski berič, ki streljanje oskrbljuje, se za vse to čisto

nič ne zmeni. Ta svojeglavni človek strelja par stopinj od velikega altarja in tik velikih vrat, da se vse trese, kakor bi potres bil.

Tako je ravnal zopet na roženkrančko nedeljo ter se je pri svojem streljanju s tem izgovarjal, da mu je srenjski g. predstojnik ukazal tako delati?! Naj bi bila javna poslopja tukaj močna, kakor skala, bi se taka nerednost že nekoliko, če tudi težko izgovarjala, ali poslopja so slaba, da se Bogu usmili. V šolskem posloppu je strop tako za nič, da se je bilo vsak trenutek bati, da bo na šolsko mladino shrul in jo zasul. Cerkveno strešje je na več krajih močno pokvarjeno in zastran popravila cerkvenega stolpa ali turna je slavna deželjska gosposka kot patron naše farne cerkve lausko leto komisijon imela. Tudi farovž je na več krajih bolj podrtiji, kakor duhovniškej hiši podobni, in duhovnika bežita iz svojih stanio, ko se streljati začne, ker se bojita, da se nebi kak že več let po cerkveno-skladnem odboru zanemarjen strop na nju vdrl in kterege ne ubil. Kje je tedaj človek na svetu, ki bi ne sprevidel nevaršine, v kateri smo vsi tukaj bivajoči? V resnici pa se je že tudi na dveh Marijinih altarjih škoda po prismojenem streljanju zgodila, za ktera altarja so farmani o svojem času mnogo darovali. Se vè da srenjski beriç škoda ne vidi, ker ima menda zavezane oči, kedar v cerkev pride. In k tem nerednostim naš srenjski g. predstojnik molči, menda za to, ker se svojega beriça hujše boji, kakor otrok parklna na Miklavžovo. In tako se zgodi, da beriç misli: on je gospod šole, cerkve, farovža in prostora okoli cerkve in farovža, za kateri prostor bi morali po nekib starih bukvah g. fajmošter še posebej sv. meše služiti za tistega zlahtnega gospoda, ki je v pretečenem stoletju prostor za cerkev in farovž daroval. Srenjski beriç ni naš gospod; naša gosposka je v Rogateu v Ptuj, v Mariboru, v Gradcu in na Dunaju. Srenjskega beriça dolžnost in pravica je tate in druge „lumpe“ loviti ter jih v Rogatec c. k. sodniji izročiti.

Po §. 31. srenjske postave je srenjski odbor za ohranjenje javnega mira in varnosti življenja v srenji odgovoren in sme tiste, ki se zoper to pregrešijo z 10 gold. ali z zaporom na 48 ur kaznovati. K temu spada gotovo tudi prepoved streljanja pri cerkvi, ker se tamkaj lahko kaka nesreča zgodi. Letos o veliki noči je slavna c. k. gosposka oistro prepovedala, naj pri cerkvi fantje ne streljajo, za kar njej očitna hvala gre. Naš srenjski beriç si je brke vihal, češ, da bo vsakega fanta prejel, ki bo s pištolo k cerkvi prišel. Ali fantje so se mu smejali in mu za hrptom streljali rekoč: če misliš ti košljár, da smeš ti pred cerkvenimi duri s štuki sreljati in cerkvi škodo delati, zakaj bi pa ne smeli mi kmečki fantje s pištolami pokati, ko več gleštamo, kakor ti in nismo tako zadolženi, kakor ti.“ Pa ni se čuditi, ako naš srenjski beriç za javno varnost

življenja ne skrbi, vsaj se je bil že sam lausko leto nekega farmana lotil in ga hudo otepel, da je potem pravdo pri slavni c. k. okrožni sodniji v Celji dobil. Če bo tedaj naš beriç še dalje cerkvi s svojim streljanjem škodo delal, ga bo treba pri slavni c. k. deželjski gosposki, ktera je patron naše farne cerkve, zatožiti, da mu bo tista vetra pokazala. Sicer pa pravijo tukajšni pametni možje, ki niso šleve in babe, naj bi se Kržupnik v gračko norišnico (Narrenthur) spravil in tamkaj norcem streljal. Zakaj nad takošnim prismojenim in cerkvi škodljivim streljanjem, kakor je pri nas, zamorejo le prismoje in norci veselje imeti, ne pa ljudje, ki imajo zdrave možgane.

Iz Središča. Roženkrančko nedeljo smo obhajali pri nas imenitno in redko slovesnost. Čeravno je bilo vreme neugodno in je skoraj celi den lilo in deževalo, se je vendar zbrala od vseh strani velika množica ljudi ter se udeležila blagoslovljenja podobe sv. Jožefa in novega altarja, postavljenega v čast D. M. sv. roženkranca. Oboje je izdelal prav okusno g. O. Čuček, pozlatař v Mariboru, kterege z dobro vestjo vsem priporočamo, ki njegovega dela kaj potrebujejo. Delo mojstra hvali. V sijajni lepoti in krasoti stoji altar v gotiškem slogu in srce človeku veselja kipi, kedar gleda, kako petnajstere skrivnosti sv. roženkranca, prav lično zvišano izdelane, vencu enako spletene iz raznobarvanih nježnih cvetlic obdajajo podobo Matere božje s Sinekom na rokah, ki tako mило na okoli zbrane gledi, da se nehoté svoje srce in oči povzdignejo navzgor v sv. nebesa, kjer Marija, naša ljubeznjiva mati kraljuje. „Kvišku srca“ kličejo tudi altarja turnčeki zali, ki kipijo kvišku, kakor bi jim cerkvica bila prenizka in bi hoteli predreti strop cerkveni. Vse bolj pobožno in z večjim veseljem se moli in služba božja opravlja pri lepo ozalšanem altarju. — Altar so blagoslovili naš velečenjeni rojak č. g. kanonik M. Modrinjak, ki so tudi genljivo in svečanosti primerno pridgali in potem služili slovesno sveto mešo, pri kateri so jim stregli sosedni gospodje. Hvala — prisrčna hvala čč. gg. — hvala pa tudi farmanom, kterim je bila skrb za lepoto hiše božje! Dal Bog, da bi črez leta dni enako svečanost imeli!

Iz Koroškega. (Razne novosti.) V Celovcu imamo katoliško društvo delavcev, ki vrlo napreduje. V podporo svojega blagega namena je te dni dobilo od svetlega cesarja velik dar — 100 gold. — V nedeljo 1. okt. so za letos sklenoli vožnjo po lepem celovskem jezeru, katero prihaja vsako leto več tujcev obiskat in se razveseljevat po njegovi rajski okolici. — Velika nesreča je zadela ravnatelja celovskega gledališča g. Klerr-a. Njegova edina hčer je prerahlo zasuknila petelinčka na svetilnici ter v postelji za vselej zaspala; svetilni plin je revo zadušil. — Pri trgovcu Rossbacher-ju v Celovcu se dobi za 35 kr. lep koledar s 100 podobami. Naslov mu je Kärntner-Marien-Kalender in je vsega priporočila vreden. Želeti

je, da ta krščanski koledar izpodrine mnogo frajmavrskih in liberalno-prusaških, kojih povsod mrgoli po Koroškem. — Zarad kužne bolezni na parkljih in v gobcu, ki še vedno razsaja, so se morali letošnji sejmovi živinski v Svinčnem in Starodvorskem sodnijskem okraju prepovedati. Tudi namenjeno premiranje bikov izostane letos v Brezinjskem in v Bitinjskem okraju. — V št. Pavlskem samostanu pogrešajo že več tednov o. Reinholda Gštirnerja. Obiskal je nekega sosednega župnika in na potu v samostan preminol tako, da ni nikder sledu za njim najti. Pravijo, da ga je kak zločinec ubil. O. Gštirner je kakih 38 let star bil.

Politični ogled.

Turška vojska se je po bitkah 28. in 30. sept. na obema stranima Morave nadaljevala 5. okt. Turški general Kerimpasha je isti dan poslal 28 bataljonov z 40 kanoni, da bi nad Djunis planoli v veliko srbsko mesto Kruševac; ali ni se jim posrečilo; bili so od Srbov popolnem tepeni in vrženi nazaj. Sicer pa so Turki se tako močno zarili in zašancali med Moravo in med planino Jastrebačko, da bi jih nevarno bilo dalje napadati. Zato Srbi prav delajo, da čakajo na zimo in na glad, ki bo Turke bržčas prisilil Srbijo zapustiti; temveč ker jih Srbi obdajajo od vseh strani in dovažanje živeža in streljiva zabranjujejo. Tudi hud legar je začel Turke pobirati. V boju 30. sept. so Srbi zgubili 700 mrtvih in 900 ranjencev in 30 hrabrih ruskih oficirjev, ki so junaško smrt storili. Slava jim! Dobro znamenje za Srbe je, da so njihove čete začele pogosto prodirati na Turško; tako je 1. okt. jedna prišla do Prokopelj in požgala 19 turških vasi in odgnala vso živino; druga je upepelila mestice Karakal; tretja pod majorom Čolak-Antičem pa je skoz Jankove klišure ali soteske prodrla v Krušmelje in iz Topliške doline izpodila vse Turke. Tudi vojne priprave se delajo po vsej deželi; v Kragujevac je došlo veliko pruskih delavcev izdelovat puške, kanone in patrone. Vsaki den pride 150—200 novih ruskih prostovoljcev. Kozaški hetman ali vodja Manasinin je prignal jeden polk Kozakov. Celó Nemci in Italijani sestavljajo v Belgradu jedno nemško in jedno laško legijo prostovoljcev, vsako po 700 mož. — Dunajski turkoljubni listi so poročali, kako sta se črnogorski in srbski knez sprla in da se hočejo Črnogorci posebi z Turki porazumiti; to je laž. V dokaz nam je najnovejša zmaga Črnogorcev. Muktar-pasha je 6. okt. celi den z kanoni streljal na Črnogorce; ti so ostali mirni; drugi den jih je napal, toda bil je strašno tepen; zgubil je 1300 mrtvecev in komaj v trdnjavo Klobuk pete odnesel. Ali težko bo všel; kajti vojvod Daković mu je s 5 bataljoni za hrbtom, kder je turško mesto Ljubinje užgal. Na črnogorskih tleh ni več nobenega živega Turka. V Bosniji pa je Despotović mesto

Ključ napal, ga užgal in 400 Turkov ubil. Ob enem je 1500 dobro orožanih Srbov, Hrvatov in nekaj Slovencev črez Savo više Broda mahnilo Kristijanom na pomoč.

Avstrijske dežele. Znani mariborski prusak Reutter je hotel v Gradcu od kupčijske zbornice izvoljen biti za državnega poslanca, a spodletelo mu je. Izvoljen je dr. Magg. Tako je prav, le prusakov ne voliti! Naj se dajo na Pruskem voliti, mi Avstriji jih nečemo! Heregovinski vstaš vojvod Ljubibratič, kojega so naši vjeli in v Gradec odpeljali, je cesarja prosil, naj ga izpusti, ker so se vjeti turški bašibozuki tudi spustili iz Celovca, kder so bili zaprti. — Kat. polit. društvo v Weitz-u je vlada razpustila, ker je ono hotlo pri zborovanju razgovarjati se zoper novo šolo. — Blizu Innsbrucka na Tirolskem so 3 sinovi liberalnih mestjanov (eden je baje sin nekega deželnege sodnijskega svetovalca, eden pa sin trgovca kridatarja) prišli k župniku, ga prosili, naj jih zapiše v družbo sv. Blazija; med zapiševanjem so mešnika v glavo vstrelili in začeli ropati — ali brž so bili ugrabljeni. To je strahovit sad brezvernega liberalizma! — V Pragi so zaprli Juda Goldschmieda, ki je imel privatno šolo za deklice, pa je te prodajal v nesramne hiše v Hamburg in Berlin. — Cesar in cesarica se odpeljeta 18. okt. v Pardubice na Českem na lov jelenov. — Na Dunaju se delajo močne vojne priprave, zlasti v arsenalu in upati je, da bo do novembra 400 Uhacijevih kanonov na vozove ali lafete nasajenih. — Ogerski državni zbor je odložen do novembra. Magjarska vlada je pograbila 60 centov svinca, kojega so pruski trgovci Srbom poslali; na zahtevanje pruskega poslanca so morali Magjari svinca spustiti.

Za poduk in kratek čas.

Freimavrerji, sedanji antikristi.

† 2. Freimavrerstvo je popolno nasprotje krščanstva; njihovo dejanje in nehanje je obrneno naravnost proti Bogu in proti celi od Boga razodeti veri. To že precej jasno izpové družbin obrednik od leta 1721, kder beremo: „freimavrer mora nravske postave držati, in če on dobro razumi umetnost (freimavrer biti), ne bo niti top bogotaj niti brezveren razuzdanec.“ To se pravi: freimavrer mora pošteno živeti, verovati mu ni treba nič, da le Boga ne taji. Kako pa oni to zapoved držijo in kako si Boga mislijo, razlaga brat Trentovski tako-le: „freimavrerstvo časti v svojih templjih Boga, ki ga v svojem jeziku imenuje velikega stavitelja eelega sveta. Jegov stavitelj sveta pa je in ostane najvišje bitje, pod katerim si človek more misliti, kar hoče, ktere ga more pripoznavati krščenik tako, kakor židov, mohamedan ali pagan, monoteist, deist, panteist in tudi ateist, ki sploh kak uzrok vseh drugih uzrokov priznava.